

Fonetika a ortoepia SJ pre prekladateľov

Sylabus predmetu

Skratka predmetu: IISJM/PFONO/22

Akademický rok: 2024/2025

Študijný program: bakalársky, prekladateľstvo a tlmočníctvo: slovenský jazyk a kultúra v kombinácii

Ročník: prvý

Semester: zimný

Forma výučby: prednáška/seminár

Rozsah výučby: 1/2

Spôsob hodnotenia: skúška; počet kreditov: 4

Vyučujúci: Mgr. Viera Smoláková, PhD. viera.smolakova@unipo.sk

Ing. Marianna Kraviarová, PhD. marianna.kraviarova@unipo.sk

Hodnotenie predmetu:

Záverečné hodnotenie:

Predmet je ukončený skúškou. V priebehu semestra študent absolvuje vedomostný test. V skúškovom období prebieha skúška ústnou formou. Na získanie hodnotenia A (výborne) musí študent získať najmenej 92%, na získanie hodnotenia B 84%, na hodnotenie C najmenej 76%, na hodnotenie D 65%, na hodnotenie E najmenej 51%. Študent, ktorý získa menej ako 51% bude hodnotený stupňom FX. Výsledné hodnotenie je priemerom hodnotenia vedomostného testu a ústnej odpovede.

Stručná osnova prednášok:

1. Ortoepia a ortofónia. Základné znaky slovenskej ortoepie.
2. Zvukový prejav v sústave jazykovej komunikácie. Vzťah fonetiky, fonológie a morfonológie.
3. Fonetika ako veda o zvukovej štruktúre reči.
4. Komunikácia ako reflexný dej. Hlas. Opis a funkcia rečových orgánov.
5. Fóna ako najmenšia artikulačná, akustická a percepčná jednotka reči.
6. Inventár vokalických a konsonantických fón spisovnej slovenčiny.
7. Slabika ako základná jednotka súvislej zvukovej reči.
8. Časová, silová a tónová modulácia súvislej reči.
9. Fonetika a fonológia. Fonologické protiklady.
10. Fonologické neutralizácie.
11. Alternácie v slovenskej fonológii.
12. Hovorené slovo a jazyková kultúra. Zvuková kultúra, štýly výslovnosti.

Stručná osnova seminárnych cvičení:

1. Ortoepické javy pri samohláskach (krátke, dlhé vokály, diftongy, hiátové spojenia).
2. Znelostná asimilácia - všeobecné pravidlá. Osobitosti priebehu znelostnej asimilácie v slovenčine.
3. Ortoepické javy pri spoluhláskach. Výslovnosť zdvojených spoluhlások.
4. Ortoepické javy pri spoluhláskach. Výslovnosť tvrdých a mäkkých spoluhlások. Výslovnosť iných spoluhlások.
5. Ortoepické javy pri spoluhláskach. Výslovnosť spoluhláskových skupín.
6. Suprasegmentálne javy a ortoepická norma. Prízvuk a rytmus. Dôraz a emfáza.
7. Suprasegmentálne javy a ortoepická norma. Melódia vety v spisovnej slovenčine.

8. Súčinnosť prozodických javov. Uplatňovanie suprasegmentálnych javov v závislosti od jazykového štýlu a slohového postupu.
9. Fonetická transkripcia segmentálnej a suprasegmentálnej úrovne reči. Zvuková analýza čítaných textov. Prednes textu.
10. Záverečný test.

Odporúčaná literatúra:

KRÁĽ, Á.: Pravidlá slovenskej výslovnosti. 3. vyd. Bratislava: SPN 1996.

KRÁĽ, Á. – SABOL, J.: Fonetika a fonológia. Bratislava: SPN 1989.

SABOL, J. – SLANČOVÁ, D. – SOKOLOVÁ, M.: Kultúra hovoreného slova.
Košice: Rektorát UPJŠ 1990.

KRÁĽ, Á. – RÝZKOVÁ, A.: Základy jazykovej kultúry. Bratislava: SPN 1990.

DVONČOVÁ, J. – JENČA, G. – KRÁĽ, Á.: Atlas slovenských hlások. Bratislava:
Vydavateľstvo SAV 1969.